

คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

The Quality of Graduates according to Thai Quali- fications Framework for Higher Education and Desirable Characteristics according to Royal Thai Air Force Nursing College

นาวาอากาศโทหญิง พว.นัตยา พึ่งสว่าง* นาวาอากาศตรีหญิง พว.สิริพร บุญเจริญพานิช*
WG CDR Nattaya Pungsawang, R.N., M.N.S.,* SQN LDR Siriporn Booncharoenpanich, R.N., M.N.S.*

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพและเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิตและผู้สำเร็จการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2557 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 160 คน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา จำนวน 40 คน ผู้ร่วมงาน จำนวน 40 คน ผู้รับบริการ จำนวน 40 คน และผู้สำเร็จการศึกษาลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Purposive sampling เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินคุณภาพบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และแบบประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยค่านวนจากค่า IOC รายข้อ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และวิเคราะห์ความเที่ยงโดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแบบประเมินคุณภาพบัณฑิตฯและแบบประเมินคุณลักษณะบัณฑิตฯ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.97 และ 0.87 ตามลำดับ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วง มิ.ย.- ก.ค. 59 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน Analysis of variance (ANOVA)

* อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ กรมแพทย์ทหารอากาศ

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.40$) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.45$) เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศพบว่า ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในอนาคต

คำสำคัญ : คุณภาพบัณฑิต กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ พยาบาลศาสตร์

Abstract

This descriptive research aimed to examine the quality and compare the opinion of quality of graduates according to Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF) and desirable characteristics of Royal Thai Air Force Nursing College identity toward nursing graduates in Bachelor degree in Nursing Science program from Royal Thai Air Force Nursing College, academic year 2014. One hundred and sixty participants were participated included 40 commanders, 40 colleagues, 40 clients and 40 graduates. Participants were completed the demographic data questionnaires and graduate's quality in Thai Qualifications Framework for Higher Education questionnaires and desirable characteristics of Royal Thai Air Force Nursing College identity questionnaires. The questionnaires were approved by 3 experts which IOC 0.60 -1.00 and reliability of graduate's quality in Thai Qualifications Framework for Higher Education and desirable characteristics of Royal Thai Air Force Nursing College identity questionnaires were 0.97 and 0.87 respectively. Data were collected during June – July 2016. Descriptive statistic and Analysis of variance (ANOVA) were used to analyze data for this study.

The results revealed that the average score of quality of graduated according to TQF was at a high level ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.40$). The average score of qualification of Royal Thai Air Force Nursing College identity was at a high level ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.45$). The opinions of commander, colleague, clients, and graduates about the quality of graduated according to TQF were significantly different at the 0.05 level. The desirable characteristics of Royal Thai Air Force Nursing College identity were not significantly different at the 0.05 level. These results can be used to develop nursing curriculum in the future.

Keywords : quality of graduates, Thai Qualifications Framework for Higher Education, desirable characteristics, nursing

ความเป็นมาและ ความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ กรมแพทย์ทหารอากาศ เป็นสถาบันที่กองทัพอากาศได้จัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตบุคลากรทางการพยาบาล เพื่อให้บริการสุขภาพแก่ข้าราชการ ครอบครัวของกองทัพอากาศและประชาชนทั่วไป ทั้งในยามปกติและฉุกเฉิน เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2501 เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2537 วิทยาลัยฯ ได้เข้าเป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหิดล เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับพระราชทานปริญญาบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน¹ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 ได้ศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2551 เริ่มทำการเปิดสอนในปีการศึกษา 2551 ซึ่งได้มาตรฐานตามเกณฑ์รับรองหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

และสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย และกองทัพอากาศ²

วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ³ สาขาพยาบาลศาสตร์ (Thai Qualifications framework for higher Education : TQF) โดยมีรูปแบบจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ โดยมีผลการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ โดยมีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ การสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม การสอนแบบบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การมอบหมายงานรายบุคคล/รายกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำและ/หรือผู้ตาม สอนและทำแบบฝึกหัดทางคณิตศาสตร์ขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในวิชาชีพพยาบาล นอกจากนี้ยังมีการฝึกทักษะ

ด้านภาษาไทย และภาษาต่างประเทศทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน รวมทั้งฝึกให้ผู้เรียน ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานที่จำเป็น สามารถ เลือกใช้รูปแบบการนำเสนอตลอดจนใช้ข้อมูล สารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์ และที่สำคัญที่สุดคือ การสาธิตและสาธิตย้อนกลับทักษะการปฏิบัติ ในห้องสาธิตการพยาบาลในสถานการณ์จำลอง ฝึกปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ใช้บริการบนหอผู้ป่วย ในสถานบริการสุขภาพและชุมชน โดยจะมีการ ประชุมปรึกษาหารือก่อนและหลังปฏิบัติการพยาบาล การตรวจเยี่ยมทางการพยาบาล และสอนข้างเตียง

นอกจากนี้วิทยาลัยฯ ยังมุ่งเน้นการพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของ นักเรียนพยาบาลทหารอากาศ ประกอบด้วย 2 ด้าน อันได้แก่ 1) คุณลักษณะทางทหาร มุ่งเน้นให้ นักเรียนพยาบาลทหารอากาศมีภาวะผู้นำทางทหาร มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความเชื่อมั่น และกล้าตัดสินใจ เสียสละเพื่อส่วนรวม กล้าหาญ อดทน มีบุคลิกลักษณะทางทหาร มีความสง่างาม สุขภาพแข็งแรง ยึดมั่นในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย มีระเบียบวินัย ประพฤติปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถาบัน ปฏิบัติตนตามแบบ ธรรมเนียมทหาร ตรงต่อเวลา มีความสามัคคีใน หมู่คณะ และมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 2) จิตสำนึกสาธารณะ มุ่งเน้นให้นักเรียนพยาบาลทหารอากาศ ตระหนักรู้ และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมร่วมกันที่จะทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมหรือการคำนึง ถึงผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นสังคมเดียวกัน เป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม รวมถึงการ ทำประโยชน์เพื่อสังคม

การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ มีเป้าหมายในการผลิตพยาบาลวิชาชีพให้ตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะ ของสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และเทคโนโลยี เพื่อไปสู่เป้าหมายผลผลิตที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ดังนั้นการประเมินคุณภาพบัณฑิตจึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึง คุณภาพหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร การ จัดการเรียนการสอน ความเหมาะสมและความพึงพอใจ ที่ตอบสนองความต้องการของสังคม⁴ ผู้สำเร็จ การศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2557 เป็นผู้ที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2551 และปฏิบัติงานในฐานะพยาบาลวิชาชีพมา แล้ว 1 ปี ซึ่งที่ผ่านมายังไม่ได้มีการติดตามคุณภาพ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาคูณภาพบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2557 ซึ่งเป็นการประเมินผลผลิตโดยให้ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการประเมินผู้สำเร็จการศึกษาที่ ปฏิบัติงานมาแล้ว 1 ปี และให้บัณฑิตผู้สำเร็จการ ศึกษาประเมินตนเอง ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบ การเรียนการสอน การปกครองบังคับบัญชา และ การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้ นักเรียนพยาบาลทหารอากาศ มีการปรับตัวได้ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้บัณฑิตมีคุณภาพ การเรียนการสอน มีประสิทธิภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามอัตลักษณ์ของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อติดตามคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2557

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การติดตามคุณภาพ หมายถึง การติดตามคุณภาพของบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2557 มี 2 ด้าน ดังนี้

1.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ภายใต้มาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของคุณวุฒิแต่ละระดับของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

1.2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ หมายถึง เครื่องชี้หรือสิ่งที่แสดงคุณลักษณะของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศที่พึงมี แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะทางทหาร (มีภาวะผู้นำทางทหาร บุคลิกลักษณะทางทหาร มีระเบียบวินัย จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์) และ 2) จิตสำนึกสาธารณะ (ความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนรวม ตระหนักถึงและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมร่วมกัน การแสดงออกเพื่อส่วนรวม การบริการชุมชน การทำประโยชน์เพื่อสังคม)

2. บัณฑิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ รุ่นที่ 54 ปีการศึกษา 2557 (หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2551) จบการศึกษาและปฏิบัติงานแล้ว 1 ปี

3. ผู้บังคับบัญชา หมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา

4. ผู้ร่วมงาน หมายถึง พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมการพยาบาลซึ่งอยู่ในหอผู้ป่วยเดียวกันกับผู้สำเร็จการศึกษา

5. ผู้รับบริการ หมายถึง ผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วยที่ได้รับการบริการจากผู้สำเร็จการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

- นักเรียนพยาบาล

ทหารอากาศ

- หลักสูตร

พยาบาลศาสตรบัณฑิต

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2551

คุณภาพบัณฑิต

1. ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
 - 1.1 คุณธรรม จริยธรรม
 - 1.2 ความรู้
 - 1.3 ทักษะทางปัญญา
 - 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
 - 1.5 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 1.6 ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ
2. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ
 - 2.1 คุณลักษณะทางทหาร
 - 2.2 จิตสำนึกสาธารณะ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ รุ่นที่ 54 ปีการศึกษา 2557 (หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2551) ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้มารับบริการจากบัณฑิต รวมจำนวน 196 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane⁵

ใช้ความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 133 คน และเพื่อป้องกัน missing data จึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 160 คน แบ่งเป็น บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจำนวน 40 คน ผู้บังคับบัญชาจำนวน 40 คน ผู้ร่วมงานจำนวน 40 คน และผู้รับบริการจำนวน 40 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Purposive sampling

≡≡≡ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ≡≡≡

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาล และสถานที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณภาพบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 44 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

ตอนที่ 3 แบบประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ จำนวน 23 ข้อ แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะทางทหาร (มีภาวะผู้นำทางทหาร บุคลิกลักษณะทางทหาร มีระเบียบวินัย จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์) และ 2) จิตสำนึกสาธารณะ ลักษณะคำตอบทั้ง 2 ตอน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ เกณฑ์ในการแปลผล⁶ มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า
ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า
ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า
ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า
ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.50 หมายความว่า
ระดับน้อยที่สุด

≡ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ≡

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยคำนวณจากค่า IOC รายข้อ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ รุ่นที่ 54 ปีการศึกษา 2557 (หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2551) ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้มารับบริการจากบัณฑิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าแบบประเมินคุณภาพบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและแบบประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ มีค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.97 และ 0.87 ตามลำดับ

การพหิภักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรม โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ เลขที่รับรอง IRB. No.034/60

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มิถุนายน-เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2559 โดยผู้วิจัยสำรวจหออผู้ป่วย/หน่วยงานที่ผู้สำเร็จการศึกษา ปฏิบัติงานอยู่ ทำการติดต่อนัดหมายเพื่อขอเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการตอบแบบสอบถาม และให้เซ็นใบยินยอม เข้าร่วมการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน ในส่วนของผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้ป่วย หรือญาติผู้ป่วยที่มาใช้บริการในหออผู้ป่วย/หน่วยงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาศึกษาปฏิบัติงานอยู่ ผู้วิจัยได้เข้าไปพูดคุยอธิบายวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการตอบแบบสอบถาม สอบถามความสมัครใจ ในการตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ยินดีให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยจะให้เซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยและตอบแบบสอบถาม ภายหลังที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามครบทุกหน้าและทุกข้อครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและความ คิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิตด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้ บัณฑิตและบัณฑิตด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of variance)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมา อายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.75 และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี น้อยที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 11.25 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.12 ด้านประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.38 และพบว่า ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการ ปฏิบัติงานร่วมกับผู้สำเร็จการศึกษามาเป็นระยะเวลา 7-12 เดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด n=160		ผู้บังคับบัญชา n=40		ผู้ร่วมงาน n=40		ผู้รับบริการ n=40		ผู้สำเร็จการศึกษา n=40	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)										
- น้อยกว่า 30	70	43.75	-	-	15	37.50	15	37.50	40	100.00
- 30-40	34	21.25	1	2.50	22	55.00	11	27.50	-	-
- 41-50	18	11.25	6	15.00	3	7.50	9	22.50	-	-
- 51 ขึ้นไป	38	23.75	33	82.50	-	-	5	12.50	-	-
วุฒิการศึกษา										
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	9.38	-	-	-	-	15	37.50	-	-
- ปริญญาตรี	125	78.12	30	75.00	33	82.50	22	55.00	40	100.00
- ปริญญาโท	20	12.50	10	25.00	7	17.50	3	7.50	-	-
ประสบการณ์การทำงาน										
- น้อยกว่า 10 ปี	95	59.38	-	-	21	52.50	34	85.00	40	100.00
- 10-20 ปี	27	16.87	3	7.50	19	47.50	5	12.50	-	-
- มากกว่า 20 ปี	38	23.75	37	92.50	-	-	1	2.50	-	-
ระยะเวลาที่ปฏิบัติ (n= 120)										
งานร่วมกับผู้สำเร็จการศึกษา										
- ต่ำกว่า 4 เดือน	28	23.33	-	-	-	-	28	70.00	-	-
- 4-6 เดือน	26	21.67	11	27.50	12	30.00	3	7.50	-	-
- 7-12 เดือน	66	55.00	29	72.50	28	70.00	9	22.50	-	-

2. คุณภาพบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.40$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.45$) ส่วนด้านทักษะทางปัญญามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.48$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มพบว่า ผู้บังคับบัญชาประเมินบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.44$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.52$) ส่วนด้านทักษะทางปัญญามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.48$)

ผู้ร่วมงานประเมินบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, $SD = 0.40$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.44$) ส่วนด้านทักษะทางปัญญามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.46$)

ผู้รับบริการประเมินบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.38$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.45$) ส่วนด้านทักษะทางปัญญามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.47$)

ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.38$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.41$) ส่วนด้านทักษะทางปัญญามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, $SD = 0.45$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

คุณภาพบัณฑิตวิทยาลัย พยาบาลทหารอากาศ ตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ	กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด (n=160)		ผู้บังคับบัญชา (n=40)		ผู้ร่วมงาน (n=40)		ผู้รับบริการ (n=40)		ผู้สำเร็จ การศึกษา (n=40)	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. คุณธรรม จริยธรรม	4.28	0.45	4.38	0.52	4.25	0.44	4.31	0.42	4.18	0.41
2. ความรู้	4.03	0.50	3.89	0.45	4.00	0.50	4.21	0.54	4.01	0.45
3. ทักษะทางปัญญา	3.95	0.48	3.88	0.48	3.88	0.46	4.18	0.47	3.89	0.45
4. ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ	4.21	0.51	4.08	0.52	4.19	0.49	4.46	0.45	4.11	0.49
5. ทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.14	0.43	4.08	0.45	4.15	0.46	4.28	0.35	4.05	0.44
6. ทักษะการปฏิบัติ ทางวิชาชีพ	4.10	0.45	4.07	0.50	3.98	0.45	4.28	0.41	4.10	0.41
โดยรวม	4.12	0.40	4.07	0.44	4.08	0.40	4.29	0.38	4.06	0.38

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.45$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.46$) ส่วนด้านภาวะผู้นำทางทหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.54$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มพบว่า ผู้บังคับบัญชาประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.45$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, $SD = 0.40$) ส่วนด้านภาวะผู้นำทางทหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.60$)

ผู้ร่วมงานประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.47$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.50$) ส่วนด้านภาวะผู้นำทางทหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.59$)

ผู้รับบริการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.45$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านจิตสำนึกสาธารณะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.44$) ส่วนด้านภาวะผู้นำทางทหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.47$)

ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.50$) ส่วนด้านภาวะผู้นำทางทหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.50$) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

คุณลักษณะ บัณฑิตที่พึง ประสงค์	กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด (n=160)		ผู้บังคับบัญชา (n=40)		ผู้ร่วมงาน (n=40)		ผู้รับบริการ (n=40)		ผู้สำเร็จการ ศึกษา (n=40)	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. มีภาวะผู้นำทางทหาร	4.22	0.54	4.20	0.60	4.19	0.59	4.37	0.47	4.13	0.50
2. บุคลิกลักษณะทางทหาร	4.36	0.50	4.37	0.57	4.39	0.51	4.50	0.44	4.19	0.49
3. มีระเบียบวินัย	4.51	0.52	4.64	0.54	4.52	0.54	4.54	0.48	4.37	0.52
4. จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	4.62	0.46	4.74	0.40	4.69	0.50	4.56	0.44	4.51	0.50
5. จิตสำนึกสาธารณะ	4.53	0.44	4.59	0.45	4.62	0.51	4.57	0.44	4.34	0.45
โดยรวม	4.46	0.45	4.50	0.45	4.48	0.47	4.54	0.45	4.32	0.41

ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยค่าสถิติ F-test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ค่าความแปรปรวนของความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยรวมมีความแตกต่างกัน ($p < .05$) ส่วนค่าความแปรปรวนของความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ($p > .05$) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

รายการประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	SD	n	F	Sig
คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ					3.07	0.03
	ผู้บังคับบัญชา	4.07	0.44	40		
	เพื่อนร่วมงาน	4.08	0.40	40		
	ผู้รับบริการ	4.29	0.38	40		
	ผู้สำเร็จการศึกษา	4.06	0.38	40		
คุณภาพบัณฑิตตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์					1.94	0.13
	ผู้บังคับบัญชา	4.50	0.45	40		
	เพื่อนร่วมงาน	4.48	0.47	40		
	ผู้รับบริการ	4.54	0.45	40		
	ผู้สำเร็จการศึกษา	4.32	0.41	40		

สรุปผลการวิจัย

1. คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยรวมอยู่ในระดับมาก และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2557 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมีความแตกต่างกันระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศพบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของผู้สำเร็จการศึกษาลัทธิสุตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2557 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านทักษะทางปัญญา แต่ยังอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรนนท์ หาญยุทธ, รัชนา รัตนธาวร⁷ ที่พบว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนด้านทักษะทางปัญญามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริวรรณ ทุมเชื้อ, ศิริพร ยิ่งแรงเรือง, ประกิต รัชวัคริ⁸ ซึ่งพบว่า คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับสูงสุด ส่วนคุณภาพของบัณฑิตที่มีระดับคะแนนต่ำสุด ได้แก่ ทักษะทางปัญญา อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศได้มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บัณฑิตตั้งแต่แรกเข้ามาเป็นนักเรียนพยาบาลทหารอากาศจนกระทั่งจบการศึกษา โดยได้มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎี ภาคทดลอง และการปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย เช่น จัดให้มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจริยศาสตร์สำหรับพยาบาลและกฎหมายวิชาชีพ จัดให้มีการอบรมจริยธรรมและปฏิบัติธรรมให้แก่ นักเรียนทุกชั้นปี และสนับสนุนด้านพุทธศาสนาโดยจัดตั้งชมรมพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนที่สนใจ นอกจากนี้ ได้จัดกิจกรรมจิตอาสาทำความดีสำหรับนักเรียนทุกชั้นปี ส่วนด้านทักษะทางปัญญาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณารายชื่อในด้านทักษะทางปัญญาแล้วพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยใช้องค์ความรู้ทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ⁹ ที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดทักษะทั้ง 6 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอาจจะยังไม่ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบมากเพียงพอ โดยเฉพาะในรายวิชาชีพทางการพยาบาล ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ มีการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Co-operative learning) และการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Base learning) ในบางรายวิชาเท่านั้น จึงควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกรายวิชา

2. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาระเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศของผู้สำเร็จการศึกษาลัทธิสุตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2557 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สายสวาท เผ่าพงษ์, จุฑาทิพย์ ศิริณภาดล, ลีรีเพ็ญโสภา จันทรสถาพร, ภิรมย์ลักษณ์ มีสตัยานันท์¹⁰ ที่พบว่าอัตลักษณ์บัณฑิตที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา จากผู้ใช้บัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับรายงานคุณภาพบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยพายัพ¹¹ ในส่วนของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ที่พบว่าผู้ใช้บัณฑิตประเมินคุณภาพบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยพายัพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศได้ให้นักเรียนพยาบาลทหารอากาศมีส่วนร่วมในการกำหนดอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ และมีการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศทั้งทางด้านคุณลักษณะทางทหาร อันได้แก่ ภาวะผู้นำทางทหาร ความรับผิดชอบ ความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา ภูมิภาวะทางอารมณ์ ความเชื่อมั่นและกล้าตัดสินใจ เสียสละเพื่อส่วนรวม กล้าหาญ อดทน ส่งเสริมให้นักเรียนพยาบาลทหารอากาศมีบุคลิกลักษณะทหารที่ดี อันได้แก่ มีความสง่างาม ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง พร้อมทั้งมีระเบียบวินัย กล่าวคือ ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถาบัน ปฏิบัติตนตามแบบธรรมเนียมทหาร ตรงต่อเวลา มีความสามัคคีในหมู่คณะ และมีจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ยังปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกสาธารณะ อันได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นส่วนรวม ตระหนักรู้และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมร่วมกัน การตระหนักรู้ตนที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นสังคมเดียวกัน เป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม การบริการชุมชน การทำประโยชน์เพื่อสังคม และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลทหารเป็นโรงเรียนทหารในสังกัดกองทัพอากาศ ได้รับการปลูกฝังให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ตั้งแต่แรกเข้า มีการจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ การเวียนเทียนเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น อีกทั้งยังได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ เป็นต้น ส่วนด้านภาวะผู้นำทางทหารที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนต่ำสุดคือ มีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา เนื่องจากเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วผู้สำเร็จการศึกษามุ่งเน้นความสามารถด้านวิชาชีพทางการพยาบาลและส่วนใหญ่ทำงานในบทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชา จึงทำให้มีคะแนนในด้านนี้ต่ำ

3. ผลจากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนของความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยรวมมีความแตกต่างกัน อาจจะเป็นไปได้ว่าความคาดหวังของแต่ละบุคคลไม่เท่ากันทำให้ผลการประเมินมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปริญญาฯ คณิกุล, สุนีย์ โยคะกุล¹² ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาลัทธิยุทธพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันพระบรมราชชนก ที่กล่าวไว้ว่า ความแตกต่างระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้สำเร็จการศึกษาทั้งในด้านทักษะ ประสิทธิภาพ ทักษะ และความคาดหวังของหน่วยงาน

ทำให้ผลการประเมินมีความแตกต่างกัน ส่วนคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาพบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ทำงานในโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช สังกัดกรมแพทย์ทหารอากาศ กองทัพอากาศ มีผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานซึ่งส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษามาจากวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ รวมถึงผู้มารับบริการส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและครอบครัวข้าราชการในสังกัดกองทัพอากาศ ทำให้ความคาดหวังด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงส่งผลให้ผลการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. นำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ในรายวิชาให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ครบทั้ง 6 ด้าน และให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานด้านการผลิตบัณฑิต และการบริหารหลักสูตร
3. นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงกลยุทธ์การเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้มีความโดดเด่นและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณภาพและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์บัณฑิตก่อนสำเร็จการศึกษาและติดตามประเมินบัณฑิตภายหลังสำเร็จการศึกษา เพื่อเป็นการประเมินพัฒนาการ และส่งผลให้มีการควบคุมคุณภาพบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพหรือใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาและเพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติแบบเปรียบเทียบรายคู่ Post hoc analysis เพื่อให้เห็นความแตกต่างของแต่ละกลุ่มที่ชัดเจนมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมูลนิธิจอมพลอากาศเฉลิมเกียรติ วัฒนาภูล

เอกสารอ้างอิง

1. วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ. รายงานการประเมินตนเองคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน ประจำปีการศึกษา 2558. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ; 2559.
2. กองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ. รายงานการประเมินตนเองเพื่อรับรองการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2558. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ; 2559.
3. คณะกรรมการอุดมศึกษา. ประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 6 พฤษภาคม 2559]. แหล่งที่มา: <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>.
4. เทียมศร ทองสวัสดิ์, ลาวัลย์ สมบูรณ์, ศิริพร สิงหนะตร, พูนทรัพย์ โสภารัตน์, ดารณี เสรมะธากุล. การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเชียงราย ปีการศึกษา 2552. วารสารพยาบาลและการศึกษา 2557;7(1):109-21.
5. Yamane T. Statistics: An Introductory Analysis. 2nd ed. New York: Harper and Row; 1967.
6. บุญชุม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น; 2553.
7. อรพันธ์ หาญยุทธ, รัชนา รัตนถาวร. คุณภาพและอัตลักษณ์ของบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2553. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย 2556;7(2):99-107.
8. ศิริวรรณ ทุมเชื้อ, ศิริธร ยิ่งแรงเรือง, ประกิต รัชวัตร. การประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553-2554 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ 2556;7(2):10-7.
9. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 6 พฤษภาคม 2559]. แหล่งที่มา: <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2016-EdPlan60-74.pdf>.
10. สายสวาท เผ่าพงษ์, จุฑาทิพย์ ศิริณาคดล, ลิริเพ็ญโสภณ, จันทรสถาพร, ภิรมย์ลักษณ์ มีสัตยานันท์. อัตลักษณ์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา 2555;18(1):5-16.
11. มหาวิทยาลัยพายัพ. รายงานคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยพายัพในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2557. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพายัพ; 2558.
12. ปริยานุช คณีกุล, สุนีย์ โยคะกุล. การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันพระบรมราชชนก รุ่นปีการศึกษา 2550 และ 2551. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข 2557;22(1):35-47.